

her fabrikerede, var fri, og han troede, at dette tillige maatte tjene til Beviis for, at Lovgivningingen hjemlede Saadant. Men dette antager jeg ingenlunde for at være Tilfældet. Man har ikke fundet sig foranlediget til at gjøre nogen Paastand paa Eneret til Handel med Mineralvande, uagtet det meget vel kunde være, at Saadant ved en rigtig Fortolkning af Lovgivningens Paragrapher derom fandtes at være hjemlet. Men det vilde være høist beklageligt, om man deraf vilde tage Anledning til at overse de ulykkelige Følger, som vilde fremkomme af, at Industrien frit kunde kaste sig over Fabrikationen af en saa vigtig og væsentlig Gjenstand, som de kunstige Mineralvande ere. Og det er ikke alene med Hensyn til dette ene Punkt, at en saadan let Anskuelse af Forholdene vilde gjøre sig gjældende; men den vilde ogsaa snart gaae over til Betragtningen af andre sidsordnede Forhold, og skadelige Følger for Sundheden vilde ikke udeblive.

Jeg skal ikke imødegaae de forskellige Indvendinger, som ere gjorte af den høitærede 5te Landsthingsmand fra Kjøbenhavn (Orsted), da det ikke forekommer mig, at der i disse Indvendinger er fremført noget Nyt eller Andet, end, hvad der er modsagt af mig i Anledning af hans tidligere Foredrag under Sagens 1ste Læsning. De Documenteringer, som forlangtes, vare af en saadan Natur, at det vist ikke lader sig documentere, da det var Noget, som maa følge af den almindelige Betragtning maade af, hvordan Forholdene under en saadan Fabrikation og Handel stille sig, og med Hensyn til den paa begge Sider gjorte Anvendelse af Grundlovens Paragraph, da maa man kun beklage, at Sagen ikke stiller sig mere bestemt, end at Paragraphen saaledes kan benyttes af den høitærede Landsthingsmand som Grund til at stemme imod Sagen, og at jeg paa den anden Side har tilladt mig at bruge den som Støttepunkt for min Paastand.

Besjæln: Dersom det virkelig forholder sig saaledes, at den nærværende Lovgivning tillader Enhver at anlægge Fabrikker af kunstige Mineralvande, og dersom det virkelig forholder sig saaledes, at det vilde være i høi Grad skadeligt for Sundheden, hvis saadan Fabrikation ikke underkastedes nøiagtige Reg-

ler for at sikke mod Misbrug, — dersom siger jeg, det virkelig forholder sig saaledes, uden at jeg her skal indlade mig paa at afgjøre, om det forholder sig saaledes eller ikke, saa forekommer mig slet ikke deraf at følge nogen Grund til at bevilge det Monopol, som her er under Dmtale, men vel en Opfordring for Regjeringen til saa snart som muligt, at ordne dette Forhold til, saa snart som muligt at andrage paa, at en Fabrikation, som kan blive i høi Grad skadelig for Sundheden, bliver underkastet de Forholdsregler, som ere nødvendige til at sikke det Offentlige. Men at deri skulde ligge nogen Grund til at bevilge det Monopol, som her er under Dmtale, kan jeg, som sagt, ikke indse.

Orsted: Jeg maa endnu gjøre en Bemærkning. Jeg antager nemlig ikke, at der i Forordn. af 4 December 1672, og navnlig i den S, som den høitagtede Justitsminister anførte, skulde indeholdes nogen Grund for, at der til den omhandlede Fabrikation behøves Bevilling; jeg har derimod snarere søgt Grunden i det hele System om Næringsberettigelse, som hidtil har gjældt, og i de almindelige Grundsatninger, som ere gjældende med Hensyn til de Fabrikata, som kunne komme i Conflict med Sundhedspolitiet, og jeg vil gjerne tilstaae, at naar, det skulde komme til en streng juridisk Bedømmelse, kunde det være tvivlsomt, hvorledes det vilde falde ud. Iøvrigt troer jeg ingenlunde, at der i den Bestemmelse om Urtekræmmernes Handelsberettigelse, som Justitsministeren oplæste, indeholdes Noget, som kunde give dem Ret til at handle med Mineralvande. Det er, saavidt jeg veed, heller ikke hidtil blevet anvendt. Det kan vel være et Factum at visse saadanne Mineralvande ere solgte af Urtekræmmere, og der kan ogsaa være visse Arter af dem, med Hensyn til hvilke der ogsaa maaskee kunde være noget, der talte derfor; men en almindelig Berettigelse til at falholde dem, troer jeg ikke, de have. Dersom Tingen ellers var saa farlig, som der siges, at det skulde være, vil der dog vindes meget liden Betryggelse ved Monopolens Fornylse, isærdeleshed naar man antager, at der er en saadan Mængde af Næringsbrugende, som ere berettigede til at udsælge Mineralvande; thi,